

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Trboveljska družba.

(Govor narodnega poslanca sodr. dr. M. Koruna na 95. seji Nar. skupščine ob priliki debate o mezdah zahtevah trboveljskih rudarjev.)

Prinašamo govor sodr. dr. Koruna iz parlamenta, iz katerega zamore naša javnost spoznati, kakšne so razmere v premogovni industriji in posebno, kako postopa Trboveljska družba pri določanju cen premoga.

Govor se glasi: Gospodje poslanci! Zdi se mi, da je bilo v mesecu januarju, ko se je tu govorilo o neki interpelaciji, ki je imela za predmet skoro isto zadevo, kakor današnja interpelacija. Že takratna interpelacija, ki jo je vložil soc. klub, je zahtevala, da se vlada pobriga na tak način za ureditev vprašanja mezd trboveljskim rudarjem, da izostanejo spori med družbo in delavci. Takrat je skupščina sprejela dnevni red, s katerim je zahtevala imenovanje posebne komisije, ki je odšla na lice mesta in tamkaj utrdila z delavci mezdo in ki je s tem izpolnila — bilo dobro, bilo slabo — svojo nalogo, ki jej je bila poverjena. Le v tistem času, ko se je razpravljala omenjena interpelacija, obžaloval sem, da je prišla čisto nenadno na dnevni red, ker nisem imel vsled tega prilike, da iznesem nekatere statistične podatke, ki se tičejo družbe in premogovnikov v državi. Zdi se mi, da je cela zadeva zelo resna in najmanj tako važna v državnem in javnem interesu, kakor kaka »posvetovanja«, in nedelavnost vladnih strank, ki nimajo niti volje niti časa, da pridejo v to dvorano in

da poslušajo razpravo v tako važni interpelaciji, kakor je današnja. Pa zgodovina bo šla mimo njih in proti njim na dnevni red.

Gospodje, če se v teku pol leta govori že drugič v parlamentu o istem predmetu, potem se moramo pač s skrbjo vprašati, kako je mogoče, da ponovno razpravljamo o rudarskih mezdah in o stvareh Trboveljske družbe, ko vendar ne govorimo o drugih premogovnikih. Stvar pa je tale: Trboveljska družba ni ne boljši in ne slabši delodajalec, kakor so to drugi premogokopi ter ostali podvzetniki. Kakor se tudi ostali poslodavci vedno borijo, da ne dajo tiste mezde, ki jo delavec s polno pravico zahteva, ravno tako ravna tudi Trboveljska. Ali vendar je pri stvari nekaj razlike, kajti Trboveljska je eden največjih premogovnih producentov v državi.

Količina premoga, ki se na leto v državi producira, znaša približno 2.800.000 ton. Od tega izkoplje Trboveljska en milijon ton, država v svojih premogokopih 1 milijon, ostanek od 800.000 ton pa odpade na druga zasebna podjetja.

Gospodje, če gre za tako veliko družbo, ki obsega več kot eno tretjino letne produkcije premoga v državi, potem pač ni čudno, če se mora celo parlament zanimati za družbo in za delavske mezde, ki jih ona plačuje. Kajti spor med takim podjetjem in njegovimi delavci, štrajk, ni samo navaden štrajk, ki ga gospodarsko življenje v državi sploh ne občuti, ampak tak štrajk je v stanju, da zavre funkcioniranje državne mašine vsaj v velikem delu države. Če zaštrajkajo delavci Tr-

boveljske družbe, prestane železniški promet v Sloveniji in Hrvaški, pa mogoče tudi v Srbiji. To torej, gospodje, je vzrok, da se parlament zanima za to vprašanje, in sicer bolj zanima, kakor za druge slične zadeve.

Že ob priliki svojega govora v januarju sem povedal, da je Trboveljska družba delniško društvo. To društvo je imelo do zadnjega časa 48 milijonov jugoslovanskih kron kapitala, a v zadnjem času je zvišalo svoj kapital na 100 milijonov kron, torej 25 milijonov dinarjev. Pred vojsko je bilo največ akcij v posesti neke francoske grupe v zvezi z dunajsko »Länderbank«. Po vojski pa se je situacija glede posesti delnic spremenila v toliko, da je prišel del delnic v jugoslovanske roke, in sicer najprvo 30.000 delnic po nominalni vrednosti od 200 kron, po zadnjem povišanju pa še 80.000 delnic od skupne vsote delnic od pol milijona. Vse akcije, kolikor jih je v rokah naših ljudi torej še iz daleka ne predstavljajo večino v družbi. Če se govori o nacionalizaciji družbe, je torej popolnoma napačno. Točno je samo to, da ima družba momentano v Ljubljani ravnanstvo, ki vodi družbine posle in da je morda vpliv jugoslovanskih delničarjev sedaj večji, kakor je bil poprej. O kaki nacionalizaciji v tem smislu, da bi naši državljani imeli vsaj polovico akcij družbe v svojih rokah, se torej ne more govoriti. Še danes je grupa okrog »Länderbanke«, ki je v francoskih rokah, največji posestnik akcij Trboveljske. Omenil sem že poprej, da je nominalna vrednost akcij po 200 naših kron, med tem, ko znaša njihov kurz na

Pismo s Češkega.

(Dalje.)

Drugo jutro točno ob 8. sem potrkal zopet na vrata s. Jiraska. Z žalostjo mi je povedal, da se je nekaj v določenem programu moralo izpremeniti, da napravliva najino potovanje šele ob 11., medtem pa naj obiščem »Velkonakupno družbo« v Karlinu, kamor je že on sporočil ravnatelju Veselemu moj obisk. Torej sem se vsedel na tramvaj št. 14 in izstopil v Karlinu pred hišo »Velkonakupne družbe«. Ravnatelj s. Vesely me je že pričakoval, posadil v mehak usnat naslonjač krasne salonske oprave, sam se vsedel nasproti, oborožen s kopo letnih poročil svojega zavoda in začel se je pogovor o postanku, rasti in delovanju »Velkonakupne družbe«, ki preskrbuje vse in samo delavske konsume z vsem potrebnim blagom, ki ga potrebuje konsument. Družba je stara 12 let. Začela je kupčevati z žveplenkami, nato se je privzemal artikel za artiklom, med vojsko je silno narastla, danes pa skrbi za skoro dve petine prebivalstva cele Češke. V minulem poslovnem letu je znašal promet sko-

ro 900.000.000 Kč, družba ima 560 uslužbencev, 3 ravnatelje, 6 velikih skladišč po celi Češki, nakupuje kolonialno blago naravnost od producenta, in sicer angleških produktivnih zadrug, prevažajo ga po morju ladje angleških mornarskih zadrug, po Nemškem ekspedicija nemške delavske zadruge, doma ga zavijajo, prazijo in konsumirajo čisto delavska podjetja, tako da je v pravem pomenu besede vsak vmesni zaslužek privatnika popolnoma izključen. Družba ima lastno prazarno prave in žitne kave, kjer se dnevno pripravi dva vagona kave, ima lastno tovarno cikorijske, dva lastna parna valjična mlini z dnevnim silo 13 vagonov žita. Ko sva se o vsem tem pomenila, me je ljubeznivo povabil za popoldne ob 4., odnosno drugo jutro ob pol 10., da si z avtomobilom ogledava tovarno v Libnu pri Pragi in mlin v Kladnu. Z veseljem sem pritril ter se zahvalil za povabilo. Nato mi je razkazal pisarne, knjigovodstvo, tiskarno in skladišče, ki se nahaja v tej hiši. Najbolj mi je imponirala dvorana knjigovodstva, kjer sede v vrstah, kot v risarskih dvoranah učenci, uradniki knjigovodstva, 60 po številu in pišejo

računajo, delajo brez besede, brez govorenja in — kajenja. Pisalni, računski, kombinirani računski in pisalni stroji cvakajo ropočajo, da je veselje, načelnik knjigovodstva pa gleda izza steklenih sten svoje sobice, če je njegova armada pridno pri delu. To imponira. Ali mislite, da pride komu na misel, da bi godrnjal? Kaj še, saj se razume samoobsebi, da mora človek delati z vsemi štirimi, če je plačan zato. »Velkonakupovalna družba« pa dobro plača in zavest delavcev, da delajo za sebe in svoj blagor, je ona gonilna sila, ki žene podjetje kvišku, ki je povzročila, da je postala družba od kupčije z žveplenkami največja trgovska družba cele republike. Pol ure sem navrgel, a mi ni bilo žal, S. Vesely je tako ljubezniv in mil človek, da bi ga človek poslušal vedno. Njegove narodno-gospodarske izkušnosti so velike in nihče bi danes v njem ne mogel najti nekdanjega rokodelskega pomočnika. Geslo »Vse iz lastne sile«, je tudi tu rodilo zlate sadove. Skoro sem se poslovil in priporočal.

(Dalje prih.)

borzi 900 kron, a dividenda, ki jo je društvo izplačalo poslednje leto znaša 22 K na delnico. Grupa jugoslovanskih delničarjev ima svojo centralo okrog »Slavenske banke«. Sigurno vas bo zanimalo, če skrenem pri tej priliki vašo pažnjo na neko stvar, ki nam je vsem padla v oči in ki je zanimiva zato, ker bomo videli, koliko imajo banke več smisla za velika gospodarska vprašanja, kakor pa naša vlada ali parlament. Namreč tole: Vsi se spominjate na časniške napade na nekatere funkcionarje in prijatelje »Slavenske banke« od strani »Jadranske banke«. Obstojne morebiti tudi politični razlogi za te javne napade ene stranke na drugo, ali bistveno je ta boj boj za akcije, in sicer v glavnem za akcije Trboveljske. »Jadranska banka« ima velik del slovenske industrije, ki jo financira, med tem ko je dobila »Slavenska banka« odločilni vpliv pri Trboveljski družbi, kateri daje smer. In naravno, da so ti interesi prišli v navzkrižje in da želi ena skupina nad drugo zmagati, da pride do vpliva pri družbi in da vpliva nad cene premoga, ki je industriji neobhodno potreben.

Produkcija Trboveljske v l. 1921. je znašala, kakor sem poprej omenil, milijon ton. Razen Trboveljske imamo v Sloveniji še druge lastnike premogokopov in ti producirajo skupno še 2 milijona meterskih stotov premoga (200.000 ton). Med poslednjimi sta dva državna, ostali so v rokah zasebnikov. Pri Trboveljski je zaposleno po vojski približno 9500 delavcev. Če štajemo na delavca 4—5 rodbinskih članov, vidimo, da zavisi samo od družbe okrog 40.000 ljudi, ki jim bi družba morala dati eksistenco.

Če pa smatramo predmet, o katerem govorim, vstajajo pred nami tri vprašanja. Prvo: delavske mezde, drugo: cene premoga, tretje: naše želje in zahteve v pogledu rudarskega zakonodavstva v državi. Kar se tiče vprašanja mezd, sta o njih govorila že gg. dr. Gosar in Deržič, ki sta navedla tudi številke, ki so nam pokazale, koliko znašajo mezde delavcev pri družbi. Kakor ste mogli razvideti, te mezde niso visoke, nego naspotno so tako nizke, da se ž njimi ne da shajati. In če pri tem pripomnim, da so mezde v drugih premogovnikih v Sloveniji, ki so v privatnih rokah, še nižje, potem zamorete poimeti, kako važno socialno in gospodarsko vprašanje je vprašanje rudarskih mezd. In ker zelo dobro vemo, da tudi plače v državnih premogovnikih v Sloveniji ter v Bosni niso dovoljne, je naša dolžnost, pobrigati se, da se dvignejo mezde v vseh premogovnikih v državi in da se podignemo za rudarje tudi nove socialne naprave: delavski domovi itd. In šele tedaj, ko bomo prišli do tega, da bo rudar prilično zadovoljen s svojim življenjem, zamoremo računati, da bo produkcija premoga v državi dovoljna in da ne bo večnih sporov med delavstvom in poslodavci.

O vprašanju mezd ne bom dalje govoril, pripomnim samo še to: Vse komisije, kar jih je dosedaj vlada poslala v Ljubljano oziroma Slovenijo, da se bavi z vprašanjem rudarskih mezd, vse te komisije so vedno ugotovile, da so mezde nizke in skoro vsaka komisija je vsaj malo pripomogla, da so se mezde povišale. Ali, gospodje, tako povišanje od časa do časa ni dobro in ekonomično ne odgovarja temu, da bi mogli zahtevati od delavstva veliko produkcijo. Zaradi tega zahtevamo, da se najde način, s katerim bi se mezde delavcem avtomatično zvišavale ali znižavale, če se bodo življen-

ske in oblačilne potrebščine v ceni dvigale ali če bodo padale. To pa se da doseči samo s tem, da se določi posebno indeksna številka, kakor se to imenuje. V razmerju te številke po ceni življenjskih in oblačilnih potreb naj se vsak mesec avtomatično regulira tudi višina zaslužka in ne samo za delavce Trboveljske, ampak tudi pri ostalih zasebnih in državnih rudnikih v državi.

(Dalje prih.)

Politične vesti.

+ **Ljubljanski veliki semenj** so otvorili 2. t. m. ob navzočnosti ministra za trgovino in obrt, Osmana Vilovića. Otvoritvi je prisostvovalo več višjih glav. Zvečer istega dne se je vršila v dvorani kazine ob pol 10. zvečer velika pojedina na čast okoli 150 povablencem, izmed katerih jih je prišlo več okinčanih z vladnimi medaljami. Godel je gospodom gledališki orkester. Vsa prireditelja se je vršila na — stroške mestne občine.

Notica, ki radi cenzure nima komentarija. Poročajo, da se je princ Juri uklonil vladnim predlogom in da sprejme apanažo 1.500.000 Din ali 50.000 frankov. Princ je tudi zadovoljen dobiti posebno stanovanje in svoj del — vojne odškodnine...

In vendar se globlje! »Radničke Novine« poročajo, da se ustanavlja v Beogradu organizacija narodno-socialne stranke, ki ima baše že 117 članov. Teh 117 članov pa so si pridobili tako, da so jih začeli v imeniku vpisavati pri 100. številki. Drugače pa je stvar misteriozno tajna in se ne upajo niti javnosti pokazati tisti, ki se okrog te organizacije na vodilnem mestu poté in trudijo. To je čisto napačno, saj se monarhistični narodni socialci ja ne predstavljajo, da jih kdo smatra za državni in režimu nevaren element. Nevarni bodo postali narodni socialci kvečjemu samim sebi, če se jim ne posreči o pravem času zopet na glavo postaviti svoj »program«. Ne vemo namreč, kako se bodo med sabo razumeli slovenski, srbski in hrvaški narodni socialci, če bo ljubljanska grupa trdovratno lepela na klerikalnem avtonomističnem programu hrvaška na blokaškem, srbska na velikosrbskem. Zanimivi časi se nam obetajo, če bodo narodni socialci poskusili obrniti svojo boljšo stran katoliško-socialnim jaslom.

+ **Belgrajska vlada** je pozvala poljedelskega ministra Puclja, naj sestavi nemudoma komisijo strokovnjakov, ki bodo ugotovili stanje letošnje žetve.

+ **Zveza vojnih invalidov v Beogradu** je sklenila prirediti velike protestne shode, na katerih bo najostreje protestirala proti vladi, ki se čisto nič ne briga za zahteve vojnih invalidov. Zveza vojnih invalidov je obenem razglasila, da ni prejela 1.446.000 dinarjev od ministrstva za socialno politiko. Pač pa je prejela samo 650.000 dinarjev. — (Tudi pri vojnih invalidih opažamo, da jih še ni srečala pamet vkljub temu, da so se potikali po strelskih jarkih in so marsikaj »lepega« lahko videli. Vojni invalidi so tako naivni, da pričakujejo pomoč od reakcionarne vlade, ki je že prevečkrat dokazala, da ji je proketo malo do ljudstva. Pametni invalidi so organizirani v socialističnih vrstah, ker predobro vedo, da je le od socialistične zmage odvisna njihova oziroma njihovih otrok bodočnost. — Opomba ured.).

+ **V Dalmaciji** je prišlo zaradi gladovanja do kmečke vstaje v nekaterih

okrajih. Iz Dalmacije se je že vrnil minister za agrarno reformo Krsta Miletić, na željo katerega so takoj sklicali ministrski svet. Ministrski svet je na predlog ministra za agrarno reformo sklenil najstrožje postopati proti žandarmerijskim in policijskim oblastim, ki se pri omenjenih kmečkih vstajah niso »obnesle«. Gospod minister misli na ta način rešiti vprašanje preskrbe. Pa naj še kdo reče, da nimamo dične ministre!

+ **V Bosni in Hercegovini** je strahovita suša popalila skoro vsa žitna polja. Minister pravde dr. Laza Marković je obljubil najstrožje postopati proti špekulantom, ki izrabljajo težko gospodarsko stanje. V deželi se je razvila živahna politična agitacija.

+ **V Višegradu** je prišlo do streljanja na shodu jugoslovanske muslimanske organizacije Spahove frakcije. Dr. Spaho je pobegnil s svojimi pristaši v hotel »Višegrad«, žandarmerija in policija pa je demonstrante razgnala in jih več tudi aretirala.

+ **Turki** so v Mali Aziji zavzeli več važnih postojank ter pode Grke proti morski obali. V Carigradu vlada zaradi turških zmag veliko navdušenje.

+ **Na Madžarskem** je ministrstvo za notranje zadeve prepovedalo prodajo in razširjanje Marksovih del. Posebno so prepovedali razširjati Marksov »Kapital«.

+ **V Benetkah** se bo vršila okoli 15. oktobra orientalska konferenca.

+ **V Italiji** so sedaj izstopili iz Delavske zveze tudi republikanci. Osrednji odbor delavske zveze je izdal poseben proglas, v katerem pravi: »Imamo boljševizem in fašizem, preostanek vojne, katera bi bila imela biti revolucionarna, ako bi ne bila izdala ciljev, za katere je padel Filip Corridoni na eni strani meščanstvo, katero je s krivimi pridigami zapeljalo priprosti proletariat, na drugi strani pa vso staro Italijo, ki je nespobna za vsako obnovo. Mi smo pripravljani in odločeni premagati oba ta preostanka, ki ju je treba pognati v nič. Naš namen je vzbuditi novo Italijo, zmagoslavno Italijo, Italijo dela in pravice, novo zgodovinsko dobo, ki bo višja in dobo, ki bo v sebi vse neizpolnjenosti, ki se sedaj medsebojno pobijata. Sindikalizem mora nadvisovati utopistični komunizem in meščansko državo, dati predstavljata oba zastarelo duševnost in naku, ki jih je zgodovina že obsodila. Iluzija moke, ki jih je zgodovina že obsodila, toda z gočega sporazuma nas je za hip obdržala, toda z bridkostjo v srcu moramo ugotoviti slepoto dogmatikov in nepopolnsljivo nečimernost politikanov. Proti obojnim, proti vsem tistim, ki so navidezno nasprotniki, a so v resnici združeni v eni isti zaslepljenosti, bomo nadaljevali z neizpremenjeno vero našo pot. Proletariat ve, da se mi ne izpreminjamo, da se ne izneverjamo svojim načelom, da znamo preiti kri in dati življenje za sveto in veličastno idejo, ki nas vodi. Živela Italija delavcev Živela republika sindikatov.«

+ **V Avstriji** so stopili v stavko ti-skarniški delavci, tako, da že več dni niso izšli časopisi. Stavkujoči objavljajo svoja poročila v »Arbeiter Zeitung«, glasilu avstrijske socialistične stranke. Delodajalci so že stopili v stik s stavkujočimi.

+ **Ob priliki banketa**, ki ga je priredila delegatom interparlamentarne unije dunajska mestna občina, je napil madžarski delegat grof Appony predsedniku lordu Weardale. Govoril je o pomenu interparlamentarne unije, in pa o razoroževanju. Rekel je, da mora biti razoroževanje dvoine vrste: materialno in moralno. Za materialno ne bodo mogli dosti narediti, pač pa za moralno. Treba bo ljudstvo (?) duševno pripravljati za idejo razoroževanja. — (Neframnost kapitalističnih moči. — Zavedno gotcev je resnično brezmejno. Zavedno ljudstvo vseh dežel bo stopalo v socialistične vrste ker dobro ve, da je ves nastopek odvisen edinole od socialističnih organizacij, ki predstavljajo državo v državi. Obstoj zunanje države je potem samo še vprašanje časa. — Opomba ur.).

† V Moskvi so že zopet aretirali več sto ljudi in žen socialnih revolucionarjev, katere so izgnali v arhangeljsko gubernijo. Izgnali so tudi zagovornike socialnih revolucionarjev Muravjevu in Tageraj.

+ Vodstvo armade, ki je odšla v boj proti uralskim sovjetskim vstašem tkzv. »petrovcem«, so poverili generalu Tuhačevskemu. Proti uralskim vstašem so poslali še 17 rečnih brodov s topovi in strojinicami. Do upora je prišlo, ker so sovjetske oblasti proglasile za nepostavno komunistično organizacijo, kateri je načeloval Petrov in ki je zbirala prispevke za pomoč gladujočim.

+ V Frankfurtu a. M. zboruje eksekutiva dunajske internacionale, ki je sklenila potrditi vstop amerikalce socialistične stranke v internacionalo. Glavna točka zborovanja je posledica zedinjenja obeh socialističnih strank v Nemčiji.

+ Na zaključni seji kongresa nemških katoliških škofov je nadškof kardinal Faulhaber ostro kritiziral postopanje francoske vlade, ki pošilja v renske pokrajine poganske in mohamedanske čete. Nadškofu bi bilo ljubše, da bi pošiljali Francozi bele kristjanske čete. — Naivnost vodilnih katolikov je zares velika.

+ V Maroku se vrše hudi boji med španskimi in vstaškimi četami.

Dnevne vesti.

Začasna delavska zbornica za Slovenijo v Ljubljani posluje od 22. avgusta 1922 dalje v provizorični zgradbi na vogalu Dunajske ceste in ceste na južno železnico.

Delavska zbornica za Slovenijo v Ljubljani opozarja delavstvo, da srejme delo v tovarni vagonov v Brodu na Savi le takrat, če so predhodno sklenili s podjetjem posebno pismeno pogodbo. Mestno poglavarstvo v Brodu je namreč sporočilo v dopisu št. 6433/22 z dne 1. avgusta 1922, da tovarna delavcev, ki jih posreduje posredovalnice za delo, ali pa jih zvabi podjetje potom oglasov v Brod, v delo običajno ne sprejme, uti jim ne porvne potnih stroškov.

Učiteljska skupščina na Bledu. Dne 2. in 3. septembra t. l. je zborovala na Bledu II. pokrajinska skupščina Udruženja Jugoslovanskega Učiteljstva — Poverjeništvu Ljubljana. Skupščina je razpravljala o važnih smernicah bodočega dela na šolskem in prosvetnem polju. Obširnejše poročilo priobčimo v »Ljudskem Glasu«.

V Jacksonu v Kaliforniji se je ponesrečilo v rovu 75 rudarjev, med njimi več Slovencev. Vsaka pomoč je bila zaradi požara nemogoča. Podrobnosti še niso znane.

Listnica uredništva. V prihodnji številki »Napreja« bomo objavili važen do-

pis iz Trbovelj, na katerega že danes opozarjamo naše bralce in sodruge!

Ljubljana.

Seja odbora podružnice kovinarjev v Ljubljani se bo vršila v torek, 5. t. m. takoj po delu v društvenih prostorih Šelenburgova ulica 6, II. nadstropje.

Kovinarji v Ljubljani. Po skiepu zaupniškega sestanka se vabijo vsi ljubljanski kovinarji, da se korporativno udeležijo ogleda ljubljanskega velesejma na praznik 8. t. m. Prijave sprejemajo vsi kovinarski zaupniki. Zbirališče na vrtu pri »Novem svetu« od pol 12. do pol 1. — Odbor.

Razstava ženskih ročnih del »Osrednjega zavoda za žensko domačo obrt« v Ljubljani, Turjaški trg 6/II. se vrši v času sejma vsak dan od 8.—12. in od 2.—5. popoldne. Vstop prost.

Ogenj v hiši Gradišče štev. 10. V petek dne 1. septembra 1922 ob 17. je izbruhnil v hiši štev. 10 v Gradišču požar v kleti. Tvrška The rex Co. je imela v kleti pri dimnih vratih naloženo polno raznih zabojev ter papirja, ki se je vsled kakšne iskre ali pa po veliki temperaturi vžgal. Ogenj so domači še pravočasno zapazili ter pogasili. Zgorelo je par zabojev. V slučaju razširjenja požara bi nastal velikanski požar, ker je v kleti nagromadeno polno papirja, zabojev ter drugih gorljivih snovi. Stranke se opozarja, naj puste povsod po hišah vratca dimnikov popolnoma prosta in naj jih nikar ne zastavijo z različnimi predmeti, ki so potem vsled bližine dimnika ogroženi, da se vnamejo. Na lice mesta došli gasilci niso stopili v akcijo.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo, opozarja, da se bo vršila prihodnja javna odborova seja v sredo dne 6. septembra t. l. ob 20. v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. informacije Sv. Petra cesta št. 12., pritično, desno.

Gledališke predstave ob času II. velesejma v Ljubljani. Opera: Ponedeljek, 4. septembra: Musorgski — Korzakov, Boris Godunov. Začetek ob pol 8. — Sreda, 6. septembra: Puccini, Madame Butterfly. Začetek ob pol 8. — Petek, 8. septembra: Smetana, Prodano nevesta. Začetek ob pol 8. — Nedelja, 10. septembra: Puccini, Trip-tihon. Začetek ob pol 8. — Torek, 12. septembra: Bizet, Carmen. Začetek ob pol 8. uri. — Drama: Torek, 5. septembra: Komedijska Suho-v — Kobalina »Svatha Krečinskega«. Začetek ob 8. — Četrtek, 7. septembra: Molierova komedija »Namišljeni bolnik«. Začetek ob 8. — Sobota, 9. septembra: Gogoljeva komedija »Revizor«. Začetek ob 8.

Sportvereinigung Gersthof (Dunaj) — S. K. Mirja. Igrali so v soboto 4 : 3, v nedeljo 4 : 1, vsakokrat v prid Dunajčanom.

Celje.

Pekovska stavka v Celju se je končala 1. t. m. in sicer v pekarni Antlejš nasl. Achleitner, Vošnjak, Lopan, Kur-bisch, Bajželj in Oberžan. V Korenovi pekarni so stavkujoči ušli z obratovanjem. Gori omenjeni so podpisali tarifno pogodbo in s tem ugodili pomočniškim zahtevam. Stavka se nadaljuje pri klerikalnemu peku M. Janiču in pri F. Lesjaku. Ta dva delata s stavkokazi. Da se je rešitev tako dolgo zavlekla, so v veliki meri zakrivilo oblasti, o čemer bomo prihodnjič poročali obširneje.

Maribor.

Pokrajinsko obrtno razstavo bodo otvorili 8. t. m. in bo trajala do 15. Razstava bo letos primerno večja kot pa lanska in tudi neprimerno zanimivejša, kar pričajo že številni lepi paviljoni na vrtu Goetzove pivovarne.

Sodrug župan sprejema od 1. t. m. zopet stranke, in sicer od 11. do 1.

Kurz za esperanto se otvori letošnje zimsko sezono pri tukajšnji podružnici »Svobode«. Prijave se sprejemajo vsak torek in četrtek od 19.—20. v »Ljudskem domu«. Želeti bi bilo, da se mnogo sodrugov udeleži tega tečaja, saj bo vendar vsakomur znano, kakšno stališče zavzema socializem do mednarodnega jezika, posebe še do esperanta, in čemu ga zavzema. Poskrbljeno je za dobrega učitelja.

Redek jubilej. Šeizdravnik tukajšnje požarne brambe in rešilnega oddelka Jožef Urbacek starejši je praznoval 1. t. m. petdesetletnico svojega delovanja pri požarni brambi. Bil je tudi tisti, ki je leta 1907. ustanovil rešilno društvo.

Narodno gledališče v Mariboru otvori novo sezono v soboto, dne 9. t. m. Sodi po repertoarnem načrtu, katerega je nova uprava objavila, bo sezona umetniško zelo zanimiva, če odštejemo precejšnje število slabe nemške operetne plaže. Gledališče bo gojilo v večji meri kot pa prejšnja leta tudi opero, tako n. pr. »Prodano nevesto« in »Madame Butterfly«. Vprašanje je samo, kako bodo dobri repertoar odigrali s srednjeverstnimi in slabšimi močmi ki jih imajo na razpolago, ker je več sijajnih moči, kakor so jih imeli lansko leto, odpovedalo. Mislino pa, da se bo dalo s pošteno voljo s strani igralskega osebja in s pozitivnim sodelovanjem umetniške kritike, mnogo doseči. Predvsem naj bi imela letos ta kritika dolžnost, da vzgoji občinstvo ne pa, da ga po lanskem vzorcu navaja k sabotiranju gledališkega dela. Intendant je g. Brenčič, artistični ravnatelj g. Valo Bratina.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).
Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

! Kar je res, je res !
Testenine

„PEKATETE“

so tako okusne in tečne, da so splošno hvaljene. Zahtevajte jih pri trgovcih!

! LJUBLJANSKI SAJAM !

Industrijski paviljon, mesto br. 386

Tovarna
JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Svetlolika
Podružnica: Šelenburgova ul. 3.

Podružnice:

Maribor
Gospodarska ul. 38

Novomesto
Glavni trg

Kočevje
št. 39.

RUPERT JEGLITSCH **FRANZ FRANCESCHA NASLEDNIK**
 trgovina železnine in zaloga ribarskega orodja
 Gosposka ulica 11. **MARIBOR** Gosposka ulica 11.

V Paradižu

sta bila brez obleke

ADAM in EVA

sedaj tega ni treba, ker se dobe vsakovrstne
 obleke za gospode, dame
 in otroke v trgovini

O. Bernatovič,

Ljubljana, Mestni trg 5-6.

Čitajte veleznanimivo študijo
Dr. Oto Bauer - Uratnik
Pot k Socijalizmu.

Cena 1 din.

Naroča se v upravi „NAPREJ“.

Med univ.

dr. Matija Ambrožič

špecialist za otroško zdravstvo
 ord. ob delavnikih od 1/23^h—1/24^h
 Ljubljana, Gradišče 9/L. nad.

Največja izbira
 različnih pletenin,
 majic, nogavic

pri trdki in rokavic

A. & E. Skaberné
 Ljubljana, Mestni trg 10.

Na paviljon F, št. 152

se opozarja slavno občinstvo. Razstav-
 ljeni so razni novi modeli, otroški vo-
 zički, dvokolesa, motorji, šivalni stroji,
 vsakovrstni deli in pneumatika. Cene
 nizke. Ce- „**TRIBUNA**“ tovarna za
 niki franko. „**TRIBUNA**“ dvokolesa
 in otroške vozičke, Ljubljana, Karlovska
 cesta št. 4, Zvonarska ulica št. 1.

BLUZE,

spodnja krila, predpas-
 niki, stezniki

najceneje pri:

A. ŠINKOVIC nasl.

K. SOSS,

Ljubljana, Mestni trg 19.

Najzanimivejše
Ljubljanskega velesejma
 bode brez dvoma

oddelek št. F 123—124

trgovskega paviljona in razstavišča. Vse najpraktičnejše,
 najlepše in najboljše, kar je svetovna tehnika v stroki

šivalnih strojev

dosedaj iznašla in preiskusila,

razstavi svetovna tvrdka

SINGER ŠIVALNI-STROJI

Bourne & Co.

v svojih paviljonih na ogled. Najmodern. šivalne stroje bo

gonila električna sila

kar prihrani čas in denar.

To ni življensko vprašanje samo tvornic marveč velja dan-
 danes prihranitev časa in denarja posebno za rodbine.

Obisk

teh paviljonov Vam bo donesel več koristi in zabave kot
 vse senzacionalne kino-predstave!

Weissbacher, lesnoindustrijska družba

Z O. Z.

Dunajska cesta 66.

Ljubljana.

Telefon 114.

- I. obrat: Parna žaga.** Tesarstvo. zpeljava in naprava strešnih stolov za
 visoke stavbe in zvonike, stropov, slepih in ladijskih tal, verand,
 paviljonov, vrtnih ograj, kegljišč, ledenice, mostov, pilotaže. - - -
- II. obrat: Strojno mizarstvo.** Stavbeno mizarstvo: okna, vrata, portali,
 stopnjice, steklene stene. - - -
- III. obrat: Tovarna lesenih zalužij in rolo za okna** po lastnem
 preizkušenem sistemu. - - -

Utemeljeno god. 1881.

Utemeljeno god. 1881.

AND. JAKIL

tvornica koža i cipela d. d., Karlovac.

Brzjavlj: Jakil, Karlovac. Telefon: pisarna 70, tvornica 50, stan 118.

Proizvaja:

Vaches džonove u poluticama. —
 Vaches krupone. — Okrajine Vra-
 tove. — Tabanice (Brandzalne). —
 Teletinu žutu i crnu Kravine žute.
 — Kipse cugovane. — Boxcalf u
 svim bojama. — Solidna kvaliteta.

Cipele muške i ženske iz boksa
 u svim bojama, teletine i krave-
 tine. — Moderne, amerikske i
 obične radničke (bakandže). —
 Elegantna izradba iz čiste
 — — — — — kože. - - -

Paviljon I. br. 386.